

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro
2004 m. vasario 5 d. įsakymu Nr. ISAK-171
(Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo
ministro 2011 m. gruodžio 28 d. įsakymo
Nr. V-2549 redakcija)

VIDURINIO UGDYMO PROGRAMŲ AKREDITACIJOS KRITERIJAI IR JOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vidurinio ugdymo programų akreditacijos kriterijai ir jos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) nustato vidurinio ugdymo programos akreditacijos tikslą, uždavinius, principus ir kriterijus, akreditavimo organizavimą ir vykdymą, apeliacijų nagrinėjimo tvarką.

2. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2011, Nr. 38-1804), Tvarkos aprašu, kitais teisės aktais, vidurinio ugdymo programų akreditavimą organizuoja ir koordinuoja Švietimo ir mokslo ministerija.

II. VIDURINIO UGDYMO PROGRAMŲ AKREDITACIJOS TIKSLAS, UŽDAVINIAI IR PRINCIPAI

3. Vidurinio ugdymo programų akreditacijos tikslas – siekti, kad visiems besimokantiems pagal vidurinio ugdymo programą asmenims būtų užtikrintos kokybiškos sąlygos įgyti vidurinį išsilavinimą.

4. Vidurinio ugdymo programų akreditacijos uždaviniai:

4.1. padėti mokyklų vadovams, jų pavaduotojams ugdymui ir (ar) ugdymo skyrių vedėjams, mokytojams ir švietimo pagalbos specialistams tobulinti gebėjimus organizuoti ugdymo procesą, atitinkantį mokinių amžių, gebėjimus ir ugdymosi poreikius;

4.2. skatinti mokyklas, mokyklų savininko teises ir pareigas įgyvendinančias institucijas (dalyvių susirinkimus), savininkus sukurti materialinę bazę vidurinio ugdymo programų įgyvendinimo kokybei garantuoti;

4.3. sukurti šalyje mokyklų, įgyvendinančių akredituotas vidurinio ugdymo programas, tinklą.

5. Vidurinio ugdymo programų akreditacijos principai:

5.1. visuotinumas. Vykdomas vidurinės mokyklos tipui priskiriamų mokyklų, profesinio mokymo įstaigų (toliau – mokykla) vykdomų vidurinio ugdymo programų akreditavimas;

5.2. objektyvumas. Akredituojant pasitikima mokyklos teikiama informacija, naudojami esami duomenys. Vidurinio ugdymo programos įgyvendinimo kokybė vertinama pagal vidurinio ugdymo programos akreditacijos kriterijus bei mokyklų, vykdančių bendrojo ugdymo ir formaliojo profesinio mokymo programas, veiklos rodiklius, numatytus švietimo ir mokslo ministro patvirtintoje Mokyklų, vykdančių bendrojo ugdymo ir formaliojo profesinio mokymo programas, veiklos išorinio vertinimo organizavimo ir vykdymo tvarkoje;

5.3. skatinimas. Pozityviu akreditavimo vykdytojų požiūriu į mokyklos veiklos praktiką mokykla skatinama nuolat tobulinti ugdymo kokybės vadybą;

5.4. viešumas. Vidurinio ugdymo programų akreditavimo ir apeliacijų nagrinėjimo procedūros vykdomos viešai.

III. VIDURINIO UGDYMO PROGRAMŲ AKREDITACIJOS KRITERIJAI

6. Vidurinio ugdymo programų akreditacijos kriterijai:

6.1. vidurinės mokyklos, profesinio mokymo įstaigos, gimnazijos vykdoma vidurinio ugdymo programa vertinama pagal akreditacijos kriterijus, pateikiamus Tvarkos aprašo 1 priede;

6.2. suaugusiųjų mokyklos, suaugusiųjų ir jaunimo mokyklos vykdoma suaugusiųjų vidurinio ugdymo programa vertinama pagal akreditacijos kriterijus, pateikiamus Tvarkos aprašo 2 priede;

6.3. mokyklos, vykdančios specializuoto ugdymo krypties programą, vykdoma vidurinio ugdymo programa vertinama pagal akreditacijos kriterijus, pateikiamus Tvarkos aprašo 3 priede;

6.4. mokyklos, skirtos mokiniams, dėl įgimtų ar įgytų sutrikimų turintiems didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, vykdoma vidurinio ugdymo programa vertinama pagal akreditacijos kriterijus, pateikiamus Tvarkos aprašo 4 priede;

6.5. mokyklos, skirtos mokiniams, dėl nepalankių aplinkos veiksnių turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, vykdoma vidurinio ugdymo programa vertinama pagal akreditacijos kriterijus, pateikiamus Tvarkos aprašo 5 priede.

IV. AKREDITAVIMO ORGANIZAVIMAS IR VYKDYMAS

7. Akreditavimą vykdo Vidurinio ugdymo programos akreditacijos komisija (toliau – Komisija) ir vertinimo grupės.

8. Komisija sudaroma iš 11 narių: Švietimo ir mokslo ministerijos, savivaldybių administracijų švietimo padalinių, Lietuvos gimnazijų asociacijos atstovų. Komisijos personalinę sudėtį 3 metų kadencijai tvirtina švietimo ir mokslo ministras. Komisijos pirmininku skiriamas švietimo ir mokslo viceministras.

9. Komisija svarsto ir priima nutarimus, kuriuos teikia švietimo ir mokslo ministrui:

9.1. dėl vidurinio ugdymo programos, įgyvendinamos mokyklose, akreditavimo plano, kuris sudaromas atsižvelgiant į mokyklų savininko teises ir pareigas įgyvendinančių institucijų (dalyvių susirinkimų), savininkų ar jų atstovų prašymus.

9.2. dėl konkrečios mokyklos vykdomos vidurinio ugdymo programos akreditacijos ar akreditavimo datos nukėlimo, dėl gimnazijos, gimnazijos tipui priskiriamos mokyklos, profesinio mokymo įstaigos vykdomos vidurinio ugdymo programos pakartotinio vertinimo;

9.3. dėl siūlymų mokyklos savininko teises ir pareigas įgyvendinančiai institucijai (dalyvių susirinkimui), savininkui nutraukti mokinių priėmimą mokytis pagal vidurinio ugdymo programą;

9.4. dėl vertinimo grupių konkrečių mokyklų vidurinio ugdymo programoms įvertinti sudarymo.

10. Komisija atsako už nešališką mokyklų vidurinio ugdymo programos akreditaciją.

11. Vertinimo grupė sudaroma konkrečios mokyklos vykdomos vidurinio ugdymo programos įgyvendinimo atitikčiai akreditacijos kriterijams nustatyti. Vertinimo grupę sudaro 3–5 akreditavimo ekspertai: Švietimo ir mokslo ministerijos atstovas (atstovai) ir laisvai samdomi akreditavimo ekspertai (gimnazijų vadovai, gimnazijų vadovų pavaduotojai ugdymui, profesinio mokymo įstaigų gimnazijų skyrių vedėjai ir kt.). Prireikus pasitelkiamas psichologas, specialusis pedagogas ar socialinis pedagogas. Vertinimo grupei vadovauja Švietimo ir mokslo ministerijos atstovas. Vertinimo grupės vadovu ir nariais negali būti asmenys, kuriuos su mokyklos vadovu sieja darbo santykiai ar artimi giminystės arba svainystės ryšiai.

12. Vertinimo grupė įvertina, kaip mokykloje įgyvendinama vidurinio ugdymo programa, nustato atitiktį akreditacijos kriterijams pagal požymius, parengia ir pateikia Komisijai vertinimo ataskaitą ir pažymą.

13. Vertinimo grupių vadovai ir nariai atsako už objektyvų ir pagrįstą įvertinimą, už ataskaitose ir pažymose pateiktų faktų teisingumą ir išvadų tikslumą.

14. Ne vėliau kaip prieš mėnesį iki mokykloms paskirtų akreditavimo datų mokyklos savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas), savininkas ar jų įgalioti asmenys Komisijai pateikia paraišką dėl vidurinio ugdymo programos, įgyvendinamos mokykloje (profesinio mokymo įstaigoje), akreditavimo, parengtą pagal Tvarkos aprašo 6 priede pateikiamą formą.

15. Vertinimo grupės vadovas, naudodamasis Švietimo informacinių technologijų centro ir Nacionalinio egzaminų centro duomenų bazių informacija, surenka duomenis apie mokinių, kurie mokosi pagal vidurinio ugdymo programą, mokymosi sėkmingumą ir pasiekimus ir užpildo lenteles, pateikiamas Tvarkos aprašo 7 priede, išsiaiškina mokinių mokymosi sėkmingumo ir pasiekimų atitiktį akreditacijos kriterijams, parengia dalį ataskaitos ir aptaria su mokyklos vadovu (išskyrus mokyklas, skirtas mokiniams, dėl nepalankių aplinkos veiksnių turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių).

16. Kai mokykla vykdo privalomus akreditacijos kriterijus, turi privalomą 11–12 klasių mokinių mokymosi sėkmingumo ir pasiekimų balų skaičių, atitiktis kitiems akreditacijos kriterijams nebevertinama, jei per paskutinius 3 metus mokykloje buvo atliktas veiklos išorinis vertinimas vadovaujantis švietimo ir mokslo ministro patvirtinta Mokyklų, vykdančių bendrojo ugdymo ir formaliojo profesinio mokymo programas, veiklos išorinio vertinimo organizavimo ir vykdymo tvarka. Visų mokyklos veiklos sričių kokybė turi būti įvertinta ne žemiau kaip 2 lygiu (nėra įvertinimo 1 lygiu ir „N“), išskyrus temas „Bendrasis ugdymo organizavimas“, „Pagalba planuojant karjerą“, „Personalo valdymas“, pagal kurias kokybė turi būti įvertinta ne žemiau kaip 3 lygiu. Kai kokybė pagal išvardintas temas įvertinta 2 lygiu, vertinimo grupė vyksta į mokyklą ir vertina tik šiomis temomis. Nustačius, kad atitinkami akreditacijos kriterijai yra vykdomi, rengiama galutinė ataskaita. Jei pažanga nepadaryta, vertinimo grupė siūlo akreditaciją atidėti.

17. Jei už mokinių, kurie mokosi pagal vidurinio ugdymo programą, mokymosi sėkmingumą ir pasiekimus mokykla gauna ne mažiau kaip 14 balų iš 21 (išskyrus mokyklas, skirtas mokiniams, dėl nepalankių aplinkos veiksnių turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių), ji atitinka privalomus kriterijus, vertinimo grupės vadovas su mokyklos vadovu suderina vertinimo laiką. Mokyklai surinkus mažiau kaip 14 balų, vertinimo grupės vadovas parengia ataskaitą ir siūlo Komisijai nukelti akreditavimo datą.

18. Mokyklos vadovas ne vėliau kaip prieš dvi savaites iki akreditavimo pradžios vertinimo grupės vadovui pristato mokyklos strateginį planą, metinį veiklos bei ugdymo planus, paskutinių mokslo metų mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo ataskaitą (jei šių dokumentų nėra mokyklos interneto svetainėje).

19. Vertinimo grupės vadovas susipažįsta su mokyklos veiklos dokumentais, kartu su vertinimo grupe parengia mokyklos vidurinio ugdymo programos vertinimo planą, kuriame kiekvienam grupės nariui tarpusavio susitarimu pagal kompetenciją paskiriamos užduotys, numatoma darbų eiga, terminai, pokalbiai su mokyklos vadovu, jo pavaduotojais ugdymui ir (ar) ugdymo skyrių vedėjais, mokytojais ir švietimo pagalbos specialistais, mokiniais, tėvais ir kt.

20. Vertinimo grupės nariai iki akreditavimo pradžios pagal darbų pasiskirstymą išanalizuoja mokyklos veiklos dokumentus, informaciją, pateiktą mokyklos interneto svetainėje, duomenis, esančius Švietimo informacinių technologijų centro, Švietimo aprūpinimo centro duomenų bazėse, ir pasirengia pokalbiams mokykloje.

21. Prieš savaitę iki akreditavimo pradžios su mokyklos vidurinio ugdymo programos vertinimo planu vertinimo grupės vadovas supažindina akredituojamos mokyklos vadovą ir informuoja savininko teises ir pareigas įgyvendinančią instituciją (dalyvių susirinkimą), savininką ar jų įgaliotą asmenį.

22. Ne ilgiau kaip per penkias darbo dienas vertinimo grupė įvertina, ar vidurinio ugdymo programos įgyvendinimas atitinka akreditacijos kriterijus. Dirbant vertinimo grupei mokykloje stebėtojo teisėmis gali dalyvauti savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos (dalyvių susirinkimo), savininko atstovas. Preliminarios vertinimo išvados aptariamoms su mokyklos administracija.

23. Atlikus vertinimą mokyklos vertinimo grupė (vertinimo grupės vadovas) per 15 darbo dienų parengia ataskaitą ir pažymą dėl vidurinio ugdymo programos įgyvendinimo kokybės mokykloje (profesinio mokymo įstaigoje) (toliau – pažyma) pagal Tvarkos aprašo 8 priede pateikiamą formą ir suformuluoja vertinimo išvadą.

24. Vertinimo išvados gali būti tokios:

24.1. mokyklai gavus ne mažiau kaip 2/3 galimų balų ir taškų arba mokyklai gavus ne mažiau kaip 2/3 galimų balų, atitinkant privalomus kriterijus ir išorės vertinimo metu visų mokyklos veiklos sričių kokybė buvo įvertinta 2–4 lygiais, arba mokyklai, skirtai mokiniams, dėl nepalankių aplinkos veiksnių turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, gavus ne mažiau kaip 2/3 galimų taškų – mokykloje vykdomą vidurinio ugdymo programą rekomenduojama akredituoti;

24.2. mokyklai gavus mažiau kaip 2/3 galimų taškų – mokykloje vykdomos vidurinio ugdymo programos akreditaciją rekomenduojama atidėti vieneriems metams;

24.3. mokyklai gavus 1/3 ir mažiau galimų taškų – mokykloje vykdomos vidurinio ugdymo programos rekomenduojama neakredituoti.

25. Su ataskaita ir pažyma mokyklos vadovas supažindinamas pasirašytinai, jam vertinimo grupės vadovas įteikia ataskaitos ir pažymos antrą egzempliorių, kopija įteikiama mokyklos savininko teises ir pareigas įgyvendinančiai institucijai (dalyvių susirinkimui), savininkui ar jų įgaliotam asmeniui.

26. Ataskaita ir pažyma pateikiama Komisijai. Komisija, išnagrinėjusi vertinimo grupės vadovo pateiktus dokumentus ir nustačiusi, kad ataskaitoje pateikti faktai ir argumentai neatitinka kriterijų ir jų požymių įvertinimo, išvada nepakankamai pagrįsta ir/ar dokumentai parengti ne pagal nustatytus reikalavimus, priima nutarimą pratęsti akreditavimo laiką (ne ilgiau kaip trims darbo dienoms), dokumentus grąžina vertinimo grupės vadovui papildyti ar pataisyti. Dokumentai svarstomi kitame posėdyje.

27. Komisija, dalyvaujant vertinimo grupės vadovui ir mokyklos vadovui, įvertina pateiktus dokumentus ir priima vieną iš šių nutarimų:

27.1. siūlyti švietimo ir mokslo ministrui mokykloje vykdomą vidurinio ugdymo programą akredituoti;

27.2. siūlyti švietimo ir mokslo ministrui mokykloje vykdomos vidurinio ugdymo programos akreditaciją atidėti vieneriems metams;

27.3. siūlyti švietimo ir mokslo ministrui mokykloje vykdomos vidurinio ugdymo programos neakredituoti, siūlyti mokyklos savininko teises ir pareigas įgyvendinančiai institucijai (dalyvių susirinkimui), savininkui nutraukti mokinių priėmimą mokytis pagal vidurinio ugdymo programą.

28. Švietimo ir mokslo ministras, atsižvelgdamas į Komisijos siūlymą, priima sprendimą dėl vidurinio ugdymo programos akreditacijos. Švietimo ir mokslo ministro įsakymas dėl vidurinio ugdymo programos akreditacijos išsiunčiamas mokyklos vadovui, įsakymo kopija – mokyklos savininko teises ir pareigas įgyvendinančiai institucijai (dalyvių susirinkimui), savininkui.

V. APELIACIJŲ TEIKIMAS IR SVARSTYMAS

29. Mokyklos vadovas, mokyklos savininko teises ir pareigas įgyvendinančiai institucijai (dalyvių susirinkimui), savininkui ar jų įgaliotam asmeniui raštu pritarus, per dešimt darbo dienų po ataskaitos ir pažymos įteikimo turi teisę pateikti argumentuotą apeliaciją Komisijai.

30. Komisija, išklausiusi visų suinteresuotų šalių paaiškinimus, išnagrinėjusi dokumentus ir nustatiusi, kad vertinimo grupė pažeidė vertinimo procedūras ar nepagrindė įvertinimo, suformulavo nepagrįstą išvadą, priima nutarimą sudaryti iš akreditavimo ekspertų vertinimo grupę papildomam vertinimui atlikti. Papildomam įvertinimui mokykloje, dalyvaujant mokyklos savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos (dalyvių susirinkimo), savininko atstovui, skiriamos ne daugiau kaip trys darbo dienos. Papildomo vertinimo grupė parengia ataskaitą ir pažymą.

31. Komisija per 2 mėnesius po apeliacijos įteikimo datos priima nutarimą dėl mokykloje vykdomos vidurinio ugdymo programos akreditacijos. Į Komisijos posėdį kviečiama visa papildomo vertinimo grupė, mokyklos vadovas ir mokyklos savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos (dalyvių susirinkimo), savininko atstovas.

32. Komisija patvirtina vertinimo grupės, atlikusios papildomą vertinimą, išvadas ir priima atitinkamą nutarimą, kurį teikia švietimo ir mokslo ministrui.

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

33. Vertinimo grupių nariai (akreditavimo ekspertai) rengiami pagal švietimo ir mokslo ministro patvirtintą programą.

34. Kandidatai į akreditavimo ekspertus turi turėti aukštąjį universitetinį (arba jam prilygintą) išsilavinimą, pedagogo kvalifikaciją ir ne mažesnę kaip trejų metų vadybinio darbo stažą (gimnazijų vadovai jų pavaduotojai ugdymui turi turėti vadybinę kvalifikacinę kategoriją), baigti 46 valandų mokymo programą, išlaikyti įskaitą ir gauti Švietimo konsultanto (vidurinio ugdymo programos akreditavimo eksperto) pažymėjimus.

35. Akreditavimo ekspertų (gimnazijų vadovų, gimnazijų vadovų pavaduotojų ugdymui, ugdymo skyrių vedėjų, profesinių mokymo įstaigų gimnazijų skyrių vedėjų, psichologų, specialiųjų, socialinių pedagogų, kitų laisvai samdomų akreditavimo ekspertų) darbą Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka apmoka Švietimo ir mokslo ministerija.

36. Nustačius, kad vidurinio ugdymo programos įgyvendinimo kokybė gimnazijoje ar gimnazijos tipo mokykloje, profesinio mokymo įstaigoje nebeatitinka akreditacijos kriterijų, gimnazijos struktūra neatitinka teisės aktų nustatytų reikalavimų, Komisija gali siūlyti švietimo ir mokslo ministrui priimti sprendimą pakartotinai vertinti vykdomą vidurinio ugdymo programą.
